

19.12.2005 r.

Rola centrum ekspedycyjno-rozdzielczego w kreowaniu wartości sieci logistycznej Poczty Polskiej - cz. 2

W CER zbiegają się strumienie przesyłek pochodzących niemalże ze wszystkich kierunków w kraju (zdarzają się relacje, gdy przesyłki przesyłane są bez zaangażowania CER, ze względu na odległość punktu nadania i odbioru przesyłki).

W momencie dopływu ładunków do CER są one rejestrowane w systemie teleinformatycznym. Dokonuje się tego na stanowiskach recepcyjnych, przy użyciu skanerów kodów kreskowych, które umieszczane są na opakowaniach zbiorczych, a także na niektórych rodzajach przesyłek. Dzięki temu raz wprowadzona informacja o danym przedmiocie ładunku, a także o (nie)kompletności jego zawartości, przepływa do odpowiedniego stanowiska pracy w CER, gdzie dokonywane są dalsze czynności operacje logistyczne. Powtórne skanowanie przesyłek i całych ładunków, odbywa się w momencie ich ujęcia z CER. Dzięki temu fizycznemu strumieniowi ładunków przepływającemu w sieci logistycznej, towarzyszy strumień informacji o tych ładunkach, a także o ich zawartości¹.

Mnogość i ważność dla całego procesu pocztowego zachodzących w CER operacji logistycznych skłania do zastanowienia się, jaką rolę pełni CER w kreowaniu wartości sieci logistycznej PP.

Można stwierdzić, iż gdyby nie zachodzące w tej sieci określone zjawiska czasowo-przestrzenne, polegające na zorganizowanym przepływie strumieni ładunków pocztowych, funkcjonowanie poszczególnych podsystemów wchodzących w jej skład nie przynosiłoby takiej wartości, jak w przypadku współpracy wszystkich tych elementów. Przykładowo, sam podsystem transportu operatora jest w stanie kreować pewną wartość, która powstawałaby w wyniku przewozów bezpośrednich. Ale rozpatrując transport z perspektywy całej sieci, wartość ta może być pomnażana właśnie dzięki osiągniętej synergii z tytułu działania całej sieci (ładunki mogą być nie tylko przewożone, ale również rozformowywane, miksowana może być ich zawartość, ładunki mogą być konsolidowane z innymi itd.).

¹ W momencie objęcia zintegrowanym systemem teleinformatycznym wszystkich CER (a docelowo prawie całej sieci logistycznej PP), dzięki przepływającym informacjom o ładunkach, możliwym będzie ograniczenie do minimum generowania dokumentów przewozowych w formie papierowej. Będzie to stanowiło jednocześnie podstawę dla funkcjonowania systemu śledzenia przesyłek, a także bazę danych dla działań analitycznych, sprawozdawczych i reklamacyjnych.

Dlatego wartością sieci logistycznej PP jest maksymalne współdziałanie na zasadach synergii wszystkich jej elementów, które z jednej strony, pozwala na optymalne i efektywne wykorzystanie pozostających w gestii operatora i jego partnerów zasobów logistycznych, a z drugiej, przyczynia się do maksymalnej realizacji fundamentalnego zadania stawianego przed procesem pocztowym.

Należy podkreślić, iż zachodzące w CER procesy logistyczne odbywają się zarówno w określonych oknach czasowych, jak i przestrzeni. Konsekwencją czasowej determinanty tych procesów jest to, iż nakłada ona na CER obowiązek przestrzegania określonych okien czasowych: dopływu, przejścia przez poszczególne etapy opracowywania w CER i ujścia. Rodzi to jednocześnie konieczność odpowiedniej synchronizacji poszczególnych faz procesu pocztowego, w które bezpośrednio zaangażowany jest CER: zbiórki (koncentracji) przesyłek z własnego obszaru działania, ich recepcji i rozdziału, ekspedycji do innych węzłów, rozwózki (dekoncentracji) na własny teren działania i ich doręczenia.

Patrząc systemowo na całą sieć operatora, która składać się może nawet z kilkunastu CER, dzięki zachowaniu tych ram, przepływ strumieni ładunków pomiędzy CER (stanowiący właściwą fazę przewozu ładunków w procesie pocztowym), odbywać się powinien w sposób płynny. Płynność ta gwarantuje w konsekwencji dopływ i ujście do/z każdego CER tych strumieni z zachowaniem wspomnianych wcześniej determinant czasowych.

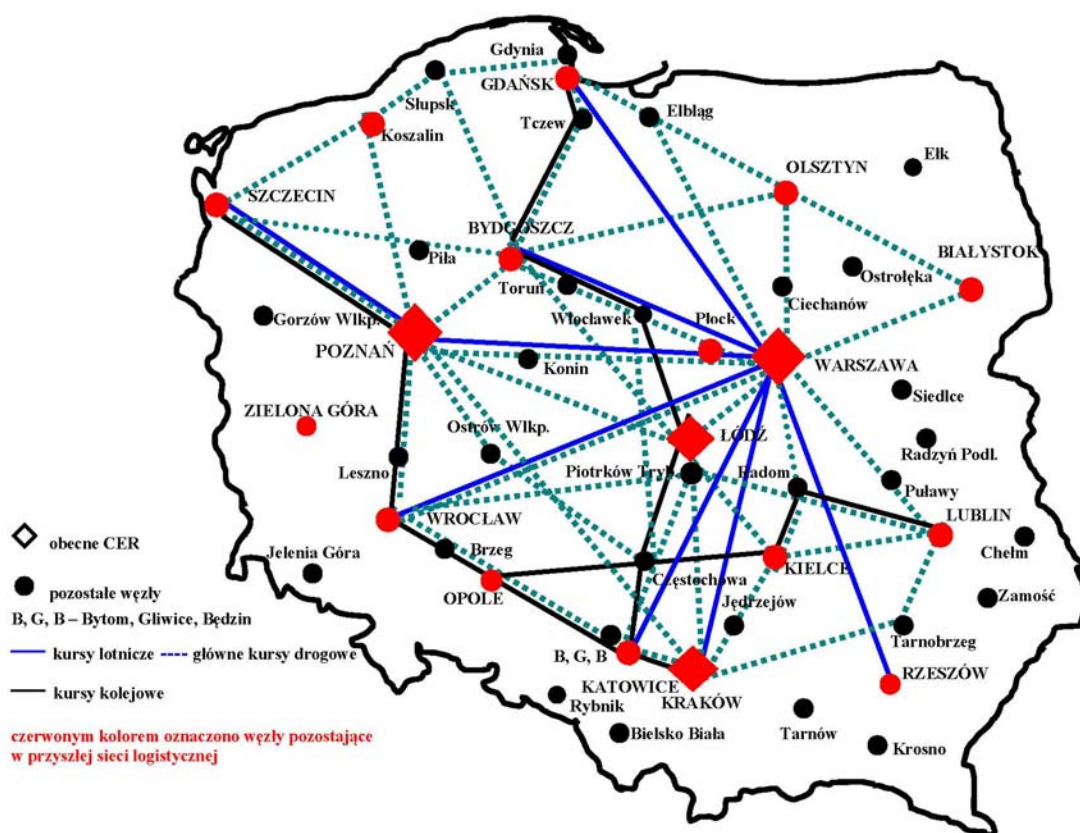
Jeżeli chodzi o determinantę przestrzenną funkcjonowania CER, to każdy z nich odpowiedzialny jest za kompleksową obsługę przypisanego mu obszaru (zebranie przesyłek z danego obszaru i dystrybucja ich na tym samym obszarze). Takie przyporządkowanie umożliwia, z zachowaniem zdefiniowanego wyżej czasowego aspektu przepływu strumieni przesyłek, przesłanie przesyłki z dowolnego punktu w kraju i doręczenie jej również w dowolnym punkcie.

Przeświadczenie o czasowo-przestrzennych aspektach funkcjonowania sieci logistycznej PP, jak i przede wszystkim o tym, że zdefiniowana wyżej wartość tej sieci powinna być priorytetem w jakichkolwiek strategicznych decyzjach dotyczących tego obszaru funkcjonowania operatora, było podstawą wypracowania docelowego modelu sieci logistycznej PP.

Osiągnięto to poprzez stworzenie odpowiedniego modelu planowania przepływów strumieni ładunków oraz ich operacyjnego sterowania, zapewniającego maksymalne współdziałanie wszystkich elementów tworzących sieć logistyczną PP. Wykorzystane zostało do tego odpowiednie narzędzie informatyczne przeznaczone do modelowania sieci

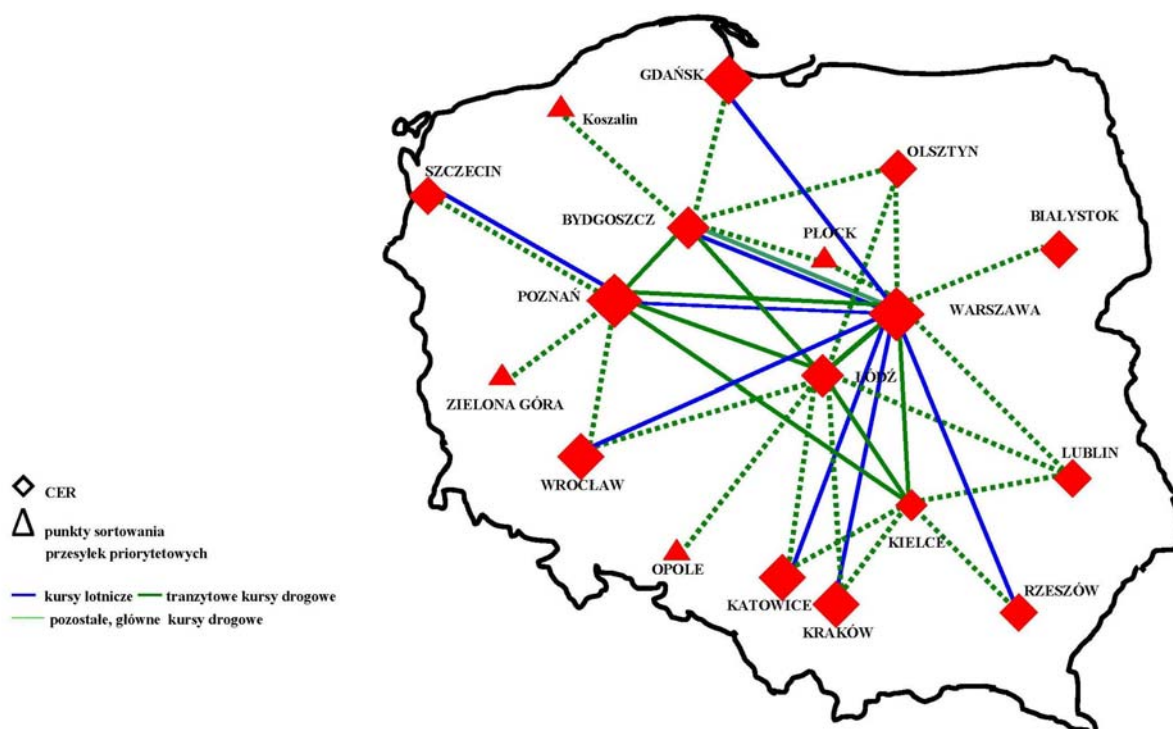
logistycznej, bazujące na wyborach pomiędzy różnymi kombinacjami jakościowych i kosztowych determinant poszczególnych elementów tej sieci oraz przepływających w niej strumieni. Narzędzie to miało jednocześnie możliwość wielokryterialnej analizy takich parametrów jak: rodzaje, trasy i godziny pracy środków transportu, dane ilościowe i techniczne o opakowaniach zbiorczych, lokalizacje sieci punktowej, wyposażenie techniczne oraz zatrudnienie w węzłach, ilość, rozkład nadawanych i wysyłanych przesyłek, itd.

Osiągnięto dzięki temu maksymalne uplastycznienie (nadanie wymiernego kształtu) przestrzeni, w której sieć ta ma być docelowo zlokalizowana (rys. 2 i 3 przedstawiają obecny i przyszły model sieci logistycznej PP).

Rys. 2. Szkielet obecnej sieci logistycznej Poczty Polskiej.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 3 Szkielet przyszłościowej sieci logistycznej Poczty Polskiej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Sapalski, *Logistyka powszechnych usług pocztowych – przesyłka priorytetowa*, „Gospodarka Materialowa i Logistyka” 2004, nr 6, s. 10.

W obecnym modelu występuje 52 węzłów (w tym 4 CER), gdzie jeszcze kilka lat temu samych węzłów było kilkanaście więcej, a sama technologia przepływu strumieni przesyłek była bardzo odmienna od tej dzisiejszej. Proces pocztowy oparty był przede wszystkim na szerokim wykorzystaniu sieci kolejowej, która pełniła wtedy równie strategiczną rolę, jaką dzisiaj pełnią przewozy lotnicze. Obiegające po całym kraju w ramach publicznych składów kolejowych wagony pocztowe (tzw. ambulanse) pełniły rolę ruchomych rozdzielni, które wykonując te same operacje co węzły, dokonywały po trasie swego obiegu wymiany ładunków na stacjach kolejowych (były więc czymś na kształt „mobilnych węzłów”). Dzięki temu ambulanse pełniły nie tylko przestrzenną, ale też czasową rolę w sieci (były w ruchu, a więc w miarę czasu „przyswajały” sobie przestrzeń)².

Konrad Michalski

² Przyjęta przez PKP polityka polegająca na wysokich podwyżkach cen za swoje usługi oraz stopniowa likwidacja najbardziej przydatnych dla operatora pocztowego połączeń nocnych przyczyniła się w dużym stopniu do stopniowej rezygnacji PP z korzystania z tej gałęzi transportu.